

עליו אשם תלוי אי הוי שייך בה כרת בודאי אסור. וכן מפ' מורי רבינו יצחק בר רב שמואל ההיא דריש ביצה (ג' ע"ב) ספק ביצה טריפה אסורה ואי נתערבה באלף לא בטיל וכולן אסורות.

בגוף ובתערובת אין ס"ס כשהראשון אסור מהתורה

5. **בדק הבית על תורת הבית בית ד שער ב דף כה עמוד א**
ולישנא אחרינא אליבא דרבנו יצחק ז"ל דכל ספק ספיקא בגופו של איסור מותר וכל ספק ספיקא בתערובות כגון שתי תערובות מותר אבל חד ספיקא בגופו כיון דמיתסר באורייתא לא משתרי בספק שני התערובות משום טעמא דספק בכל דבר שיש לו ביטול בחד תערובות. וזה הלשון מתחורר מן הכל.

חילוק ידיעות בגוף ובתערובת

6. בית יוסף יורה דעה סימן נו

ורבינו ברוך (ספר התרומה סי' עו) כתב בשם ר"י דנתערבה קאי אספיקא שמאחר שהיא אסורה מן התורה לכן כשנתערבה אינה נחשבת אלא ספיקא אחת ואינה בטלה אפילו באלף...

ומצאתי כתוב קשה וכי פליג ר"י על התלמוד בכל מקום (זבחים עד.)
דאמר ספק ספיקא בדאורייתא ועוד קשה למה אין כל העדר מותר מכח ספיקא דרבנן לקולא (ביצה שם) שהרי אפילו אי ודאי דרס לא היה אסור העדר רק מדרבנן

ונראה לי דלא איירי ר"י אלא דוקא היכא שנודע שדרס הזאב קודם שנתערב באחרים ואם כן כיון שנודע מיד שהוא ספק דרוסה והוא ספק דאורייתא ובאותו פעם לא היה עדיין רק ספק אחד שהרי לא נתערב עדיין ונעשה הספק כודאי וכשנתערב בעדר הוי כמו ודאי דאורייתא שנתערב בעדר אבל אם לא נודע לנו שדרס הזאב עד אחר שנתערב בעדר מודה שמותר מטעם ספק ספיקא הואיל ששני הספיקות באים יחד מיד כשנולד הספק.

7. דרכי משה הקצר יורה דעה סימן נו

(טו) ובאיסור והיתר הארוך (כלל כו דין א) לא כתב כן וז"ל ואנו נוהגין דכל ספק ספיקא שהספק הראשון הוא מן התורה אינו ניתן בספק ספיקא והיינו במקום שיש כאן ודאי איסור דאורייתא אלא שניתוסף בו ספק ממקום אחר אבל אי איכא שני ספיקות אם יש כאן איסור דאורייתא כלל והם בענין אחד ובגוף אחד מתירין אפילו ספק דאורייתא כדאמרין פ"ק דכתובות (ט א) ספק זינתה תחתיו ספק לא זינתה תחתיו ואם תמצי לומר תחתיו שמא באונס שמא ברצון ולכך מותרת לבעלה אף על גב דאיכא חשש איסור דאורייתא מכל מקום הואיל וע"י ספק ספיקא נוכל לומר שאין כאן איסור כלל מתירין וכל כה"ג והא דמתירין בס"ס היינו דוקא שנודעו שני הספיקות ביחד אבל אי הוי בתחילה רק ספק אחד ואח"כ ניתוסף עוד ספק אחר אינו ניתן בספק ספיקא עכ"ל. ומעתה אף על גב דמירי כאן שנודעו שני הספיקות ביחד מכל מקום לא יקשה עלינו משאר ספק ספיקא שבתלמוד כמו שחלק בעל איסור והיתר הארוך דודאי במקום דאיכא תרי ספיקי שאין כאן איסור אז מתירין מכח ספק ספיקא אבל כאן דספק נדרס ספק לא נדרס ואם תמצי לומר נדרס א"כ הוי כאן ודאי איסור דאורייתא אלא שלא ידעינן איזה הוא דנתערב בכהאי גוונא לא אמרינן ספק ספיקא וכן כתב בית יוסף בסימן ק"י (עמ' תפט ד"ה והא) בהדיא בשם הרשב"א (תוה"א ב"ד ש"ב כד ב) שזהו טעמו של ר"י:

ספק ספיקא בגוף ובתערובת

שאלות לימוד

סעיף ט: ספקות בגוף ובתערובת

36. מה דין ספק איסור תורה שנתערב באחרות. ומה הנפק"מ בדעת השו"ע שאוסר בשתי תערובות
37. מה דין ספק איסור דרבנן שנתערב באחרות
38. ספק בגוף וספק בתערובת האם – האם יש נפק"מ מתי היתה ידיעת הספק הראשון
39. בשתי ספקות שבגופו האם יש נפק"מ אם היתה ידיעה בינתיים או לא
40. האם יש ספק ספיקא במקום שהיתה כבר חזקת איסור קודם הספק
41. האם יש חיוב לברר את הספק כשאפשר קודם שסומכים עליו להיתר בספק ספיקא

מקור הדין וטעמו

1. תלמוד בבלי מסכת ביצה דף ג עמוד ב

אחד ביצה שנולדה בשבת ואחד ביצה שנולדה ביום טוב אין מטלטלין אותה לא לכסות בה את הכלי, ולא לסמוך בה כרעי המטה. אבל כופה עליה את הכלי בשביל שלא תשבר. וספיקא אסורה. ואם נתערבה באלף - כולן אסורות.

2. תוספות מסכת ביצה דף ג עמוד ב

ואחרות באחרות וכו' - תימה דאם כן אוסר ספק ספיקא ובהתערובות (זבחים דף עד. ושם) דקאמר מי איכא דאסר ספק ספיקא באסורי הנאה אמאי לא פשיט ליה מהכא דאסרינן אף על גב דאיכא ספק ספיקא בשלמא היתה דלעיל דאמר וספיקא אסורה נתערבה באלף כולן אסורות נוכל לפרש כדפירש ר"ת נתערב' באלף איסור עצמו קאי

לעולם אין ס"ס בגוף ובתערובת

3. תורת הבית הארוך בית ד שער ב דף כד עמוד ב

ומיהו אמרו משמו של רבנו יצחק הזקן הידוע בעל התוספות ז"ל דלא אמרו ספק ספיקא להקל אלא בשתי ספיקות הבאות מכח שתי תערובות כגון זו שאמרנו שנפלה טבעת של ע"א לריבוא ומריבוא לריבוא דכל חדא וחדא שבתערובת שניה איכא תרי ספיקי דבכל חדא וחדא איכא למימר לא זו היא שנפלה כאן ואם תמצא לומר זו היא שנפלה כאן שמא לא זו היא שנפלה לריבוא ראשון אבל בעלמא שאינו בא מכח שני תערובות לא. ועל כן הוא מפרש בריש פרק קמא דביצה כי מה שאמרו שם נתערבה באלף כולן אסורות אספיקה אסורה קאי כלומר שאפילו ספק נולדה בי"ט ספק לא נולדה בי"ט אם נתערבה באחרות כולן אסורות.

אין ס"ס כשהספק הראשון אסור מהתורה (ולא שייך לגוף ותערובת)

4. ספר התרומה הלכות איסור והיתר סימן עו

ועתה יזהר החכם שלא יתיר כשספק הראשון אסור דאורייתא והוא בריה או אף דבר שבמנין או חתיכה עצמה ראויה להתכבד בו ונתערב באחרים הכל אסור ואפי' באלף לא בטיל כמו אלו נתערב ודאי של איסור שהרי מקודם שנתערב נמי הוי שם מספק דאורייתא אסור וחייב

חילוק ידיעות בעניין אחד

8. ספר איסור והיתר הארוך הגהות שער כו

***) וכן השוחט כו'. ואפ"ל לא נודע לו ה"ב' ספיקות אלא בפעם אחת פ"ל שלא נודע לו לזה הספק הראשון עד לאחר שנתערבה אפ"ל הכי לא חשיב כס"ס גמור מאחר שאינה בענין אחד ובגוף אחד כדפ"ל והוא הדין אפ"ל אם היו ה"ב' ספיקות ס"ס גמורות שהיינו בעניין אחד ובגוף אחד מכל מקום לא נותר ע"י כך אם לא שיבאו בפעם אחת ובספק דלקמן גבי גבינות שנעשו מבהמה שנמצא טריפה. אבל אם נודע לו הספק האחד קודם. אחר שעת ידיעתו אזלינן וחשוב באותו פעם כאיסור ודאי וכשיבא הספק ה"ב' אפ"ל בלתי תערובת לא הוי אלא ספק אחד מק"ו מב' ספיקות דרבנן דהעמדת גבינות דלעיל ואסור הכל שאיל"ה:

9. פרי מגדים יורה דעה משבצות זהב סימן קי ס"ק יג

ולזה י"ל דלהרשב"א ב' חילוקים יש באיסור תורה בעינין שא"ל לבוא לפניך כ"א יחד כההיא דפתח פתוח הא לא"ה אף שהם בענין א' לאו כלום ובאיסור דרבנן כל שהם בענין א' אף שיש להפריד ואף נודע שרי כב' תערובות וכל שספק אחד בגופו אף שלא נודע ואף דרבנן לא הוה ס"ס דאין מענין א' ולפ"י מ"ש הט"ז באות י"ב שתירוף הא' של הרשב"א לר"י חד בחד לא הוה ב' תערובות ר"ל אף דהוה ב' תערובות מ"מ ספק א' אסור מן התורה וכל שיש להפריד אסור.

ספק ספיקא בחזקת איסור

10. ספר איסור והיתר הארוך שער כו סימן ב

והרמב"ם אסור תרנגולת שספק אם נתבלה בשחיטה או נשחטה כדינה כגון שלא בדק בסימנים אפ"ל אם נתערבה באלף מטעם חזקת איסור וז"ל ואין להתיר כל אחת מהן מס"ס שמא אינה זאת ואת"ל שהיא זאת שמא נשחטה כדינה דהא מסיק בגמ' דבהמ' בחייה בחזקת איסור עומדת עד שיוודע לך במה נשחטה הילכך ליכא אלא ספק אחד שמא אינה זאת דאין לומר את"ל היא זאת שמא נשחטה כדינה דכל דבר שהוא ספק לנו ואסרי' לי' משום חזקה הוי ודאי אסור ולא ספק.

11. שו"ת הרשב"א חלק א סימן תא

עוד אני רואה תמה בדבריך אחר ששאלתך בספק ספקא בדאיתחזק איסורא

אם כן הרי שאלתך מתבררת מכל שכן מטבעת של עבודה זרה שנפלה לרבוא ורבוא לרבוא. דרבוא שני כולן מותרין כרבי שמעון וכרב יהודה דאית ליה הכי משמיה דרב ואפ"ל בעבודה זרה וכ"ש בשאר האיסורין. אפילו לשמואל כדאיתא בריש פ' כל הזבחים שנתערבו (דף ע"ד). ואף על גב דאיתחזק בדרך זה ודאי איסור של עבודה זרה. ומעתה נתברר עיקר השאלה דאפ"ל בדאיתחזק איסורא מתירין בו ספק ספקא ואפילו בעבודה זרה החמורה.

חיוב ברור הספק

12. תרומת הדשן פסקים וכתבים סימן מז

אשר כתבת דסמכינן אספק ספיקא אפ"ל היכא דאפשר לברר ע"י בדיקה דודאי סמכינן כדמוכח בהא דהתיר ר"ת בזאב שנכנס לעדר מכה ס"ס, ור"י נמי היה מתיר מכה ס"ס, אלא דסבר כיון דספק הראשון הוא דאורייתא וגם הוא דבר שבמנין לא בטל, הא לאו הכי משום הא דאפשר לבדוק לא היה אוסר, והתוס' פסקו אפ"ל הוי דרוסה יש לה בבדיקה.

13. חדושי הרשב"א מסכת חולין דף נג עמוד ב

ושמא יש לומר דלא שרי' ספק ספקא אלא היכא דלא אפשר לעמוד על בוריו של דבר אם הוא אסור אם לאו אבל במקום שאפשר לעמוד על בוריו של דבר בודקין וכן הדין נותן, ותדע שהרי בגיד חתוך שנתבשל עם הגידין דלאו ברירה הוא אף על פי שיש מאה כיוצא בו צריך בבדיקה אחריו (לקמן צ"ו ב') בזמן שיכול להכירו וזורקו ואוכל את השאר כיון שיכול לעמוד עליו אף על פי שאם אינו מכירו הכל מותר ומשערים אותו כבשר בלפת, והכא נמי לא שנא, כן נראה לי,